

2015/2323(INI)

25.1.2016

NACRT IZVJEŠĆA

o ostvarivanju novih pogodnosti za potrošače energije
(2015/2323(INI))

Odbor za industriju, istraživanje i energetiku

Izvjestiteljica: Theresa Griffin

PR_INI

SADRŽAJ

Stranica

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA 3

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o ostvarivanju novih pogodnosti za potrošače energije (2015/2323(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Ostvarivanje novih pogodnosti za potrošače energije” (COM(2015)0339),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Pokretanje postupka javnog savjetovanja o novom modelu energetskeg tržišta” (COM(2015)0340),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Okvirna strategija za otpornu energetske uniju s naprednom klimatskom politikom” (COM(2015)0080),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 26. studenog 2014. naslovljenu „Plan ulaganja za Europu” (COM(2014)0903),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. studenog 2012. naslovljenu „Kako osigurati funkcioniranje unutarnjeg energetskeg tržišta” (COM(2012)0663),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Plan za prijelaz na konkurentno gospodarstvo s niskom razinom emisija CO₂ u 2050.” (COM(2011)0112),
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 15. prosinca 2011. naslovljenu „Energetski plan 2050.” (COM(2011)0885),
- uzimajući u obzir treći energetske paket,
- uzimajući u obzir Direktivu 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetskej učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ,
- uzimajući u obzir Direktivu 2009/28/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ,
- uzimajući u obzir Direktivu 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetskej učinkovitosti zgrada,
- uzimajući u obzir Direktivu 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti osobnih podataka,
- uzimajući u obzir Direktivu 2005/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 11. svibnja 2005. o nepoštenoj poslovnoj praksi,
- uzimajući u obzir Direktivu 2011/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o pravima potrošača,

- uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 19. lipnja 2008. naslovljenu „Prema europskoj povelji o pravima potrošača energenata”¹,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 10. rujna 2013. o boljem funkcioniranju unutarnjeg energetskeg tržišta²,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 14. ožujka 2013. o energetskeg planu za 2050. – budućnost s energijom³,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 4. veljače 2014. o lokalnim i regionalnim posljedicama razvoja pametnih mreža⁴,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 10. ožujka 2014. o zaštiti potrošača – zaštita potrošača u sektoru komunalnih usluga⁵,
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 15. prosinca 2016. naslovljenu „Ususret europskoj energetskeg uniji”⁶,
 - uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
 - uzimajući u obzir izvješće Odbora za industriju, istraživanje i energetiku i mišljenje Odbora za unutarnje tržište i zaštitu potrošača (A8-0000/2016),
1. pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Ostvarivanje novih pogodnosti za potrošače energije”;
 2. ističe da je rezultat energetske tranzicije koja je u tijeku prelazak s centraliziranog nefleksibilnog energetskeg sustava temeljenog na fosilnim gorivima na decentraliziraniji i fleksibilniji sustav koji se temelji na obnovljivim izvorima energije;
 3. smatra da bi u tom kontekstu središnje mjesto energetske unije trebali zauzimati interesi građana i da bi se zahvaljujući energetskeg uniji trebalo ostvariti sljedeće:
 - a. pružiti građanima stabilan, cijenom prihvatljiv, održiv, pravedan i transparentan pristup energiji, energetskeg učinkovite proizvode i stanovanje
 - b. osposobiti građane da sami proizvode i skladište čistu energiju, poduzimaju mjere u cilju uštede energije i postaju aktivni sudionici na energetskeg tržištu donošenjem odluka o svojoj potrošnji i zahvaljujući mogućnosti da sigurno i pouzdano sudjeluju u upravljanju potrošnjom
 - c. iskorijeniti uzroke energetskeg siromaštva;
 - d. zaštititi potrošače od zlorabljujućeg, nekonkurentnog i nepoštenog postupanja dobavljača i omogućiti im puno uživanje njihovih prava;

¹ Usvojeni tekstovi, P6_TA(2008)0306.

² Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0344.

³ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2013)0088.

⁴ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0065.

⁵ Usvojeni tekstovi, P7_TA(2014)0342.

⁶ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2015)0444.

4. smatra da bi, općenito gledajući, energetska tranzicija trebala uroditi decentraliziranijim i demokratičnijim energetske sustavom koji koristi društvu u cijelosti, povećava uključenost građana i lokalnih zajednica te im omogućuje da budu vlasnici ili suvlasnici u proizvodnji, distribuciji i skladištenju energije i koji pritom štiti one najugroženije;

Ususret funkcionalnom energetske tržištu koje koristi potrošačima

5. smatra da još nije ostvaren cilj trećeg energetske paketa, a to je osigurati istinski konkurentno maloprodajno energetske tržište pogodno za potrošače, a dokaz za to su mali broj slučajeva promjene dobavljača i niska razina zadovoljstva diljem EU-a, ustrajno visoka tržišna koncentracija i činjenica da se pad troškova u veleprodaji ne odražava na maloprodajne cijene;
6. stoga poziva Komisiju i države članice da strogim mjerama osiguraju punu provedbu trećeg energetske paketa i traži da se pri njegovoj reviziji uzmu u obzir sljedeće preporuke:
 - a. preporučuje da se računi učine transparentnijima i jasnijima te da obuhvaćaju informacije o konačnoj cijeni, s pojedinostima o raznim porezima, pristojbama i tarifama, kao i informacije o raznim izvorima energije i postupanju u slučaju žalbi, jasno navedene kontaktne točke i informacije o promjeni dobavljača i mjerama za energetske učinkovitost; čvrsto zahtijeva da se koristi jasan jezik, a da se tehnički izrazi izbjegavaju ili dobro objasne; traži od Komisije da u tom pogledu utvrdi minimalne standarde;
 - b. preporučuje da se razmotri mogućnost obveznog navođenja informacija za usporedbu ponuda na računima za potrošnju energije kako bi svi potrošači, pa čak i oni koji nemaju pristup internetu ili vještine koje su za to potrebne, mogli prepoznati mogućnost uštede novca promjenom dobavljača; smatra da bi se na računima za potrošnju energije trebala uvesti i usporedba s drugim potrošačima kako bi se doprinijelo smanjenoj potrošnji energije;
 - c. preporučuje da se razrade pravila za metode usporedbe cijena kako bi potrošači mogli imati pristup neovisnim, suvremenim i razumljivim metodama usporedbe; smatra da bi države članice trebale razraditi sustave akreditacije koji će obuhvaćati sve metode usporedbe cijena, u skladu sa smjernicama CEER-a;
 - d. preporučuje da se odredi ograničeni niz standardiziranih tarifa kako bi se omogućila lakša usporedba različitih dobavljača i tarifa i kako bi se izbjegao zbunjujući niz različitih tarifa za isti proizvod;
 - e. preporučuje da se razmotri mogućnost da se dobavljačima energije propiše obvezna automatska primjena najbolje tarife za potrošače na temelju obrasca njihove potrošnje u prošlosti; napominje, s obzirom na mali broj slučajeva promjene dobavljača u cijeloj Europi, da mnoga kućanstva, osobito ona najugroženija, nisu uključena na energetske tržište i da plaćaju zastarjele skupe tarife;
 - f. preporučuje da se poduzmu mjere kako bi maloprodajne cijene mogle bolje odražavati veleprodajne cijene i kako bi se time obrnuo trend porasta udjela nepromjenjivih elemenata na računima za potrošnju energije, osobito mrežnih

naknada, poreza i pristojbi koje su često regresivni elementi; predlaže da se takvi elementi primijene progresivno ili da se, ako je moguće, financiraju iz alternativnih izvora;

7. ustrajan je u mišljenju da bi države članice trebale u cijelosti provoditi odredbe o promjeni dobavljača, kao što je određeno u trećem energetsom paketu, kao i u tomu da se potrošačima nacionalnim zakonodavstvom mora zajamčiti pravo na brzu, jednostavnu i besplatnu promjenu dobavljača bez plaćanja naknade ili kazne za prekid usluge;
8. smatra da bi se trebali promicati programi i kampanje kolektivne promjene dobavljača kako bi se potrošačima pomoglo da pronadu bolje rješenje; naglašava da takvi programi moraju biti transparentni, pouzdani, temeljiti i uključivi te da moraju doprijeti do onih koji su manje angažirani; napominje da lokalna tijela vlasti, regulatori i potrošačke organizacije kao i druge neprofitne organizacije najbolje mogu ispuniti tu ulogu te da bi trebalo razmotriti mogućnost pružanja potpore iz europskih fondova za takve aktivnosti;
9. inzistira da se odredbe Direktive o nepoštenoj poslovnoj praksi i Direktive o pravima potrošača koje se odnose na prodaju izvan poslovnih prostorija, nepoštene uvjete ili prakse te agresivne marketinške metode ispravno provode i primjenjuju u državama članicama kako bi se zaštitili potrošači energije;

Demokratizacija energetske sustava na način da se pomogne potrošačima da preuzmu odgovornost za energetske tranzicije, proizvode vlastitu energiju i postanu energetski učinkoviti

10. smatra da bi lokalne vlasti, zajednice i pojedinci trebali tvoriti okosnicu energetske tranzicije i da bi ih se trebalo aktivno podupirati kako bi mogli postati proizvođači i dobavljači energije u jednakom položaju kao i ostali sudionici;
11. smatra da su pristup kapitalu, visoki početni troškovi ulaganja i dugi otplatni rokovi prepreke za pokretanje vlastite proizvodnje energije i poduzimanje mjera za energetske učinkovitost; stoga poziva na razvijanje novih poslovnih modela i inovativnih financijskih instrumenata kojima će se potaknuti proizvodnja i potrošnja energije iz vlastite proizvodnje te energetska učinkovitost među svim potrošačima; predlaže da EIB, EFSU i strukturni fondovi to učine svojim prioritetom;
12. zahtijeva stabilne i dostatne sustave naknada kako bi se zajamčila sigurnost ulagača i povećalo korištenje energije iz obnovljivih izvora proizvedene na malo; smatra da mrežne tarife i druge naknade ne bi smjele biti diskriminirajuće i da bi trebale pravedno odražavati utjecaj potrošača na mrežu jamčeći pritom dovoljno financijskih sredstava za održavanje i razvoj distribucijskih mreža; žali zbog nedavnih iznenadnih promjena u programima potpore određenih država članica, kao i zbog uvođenja nepravednih i represivnih poreza ili naknada koje su štetne za daljnje širenje vlastite proizvodnje energije;
13. preporučuje da se administrativne prepreke za nove kapacitete za vlastitu proizvodnju energije svedu na apsolutno najmanju mjeru i predlaže da se dugotrajni administrativni postupci zamijene jednostavnom obveznom prijavom; napominje da bi revizija Direktive o energiji iz obnovljivih izvora trebala obuhvatiti posebne odredbe o

uklanjanju prepreka i promicanju zajedničkih/zadružnih energetske sustava;

14. ističe potrebu za povoljnim okvirom za stanare i osobe koje žive u višestambenim zgradama koji će i njima omogućiti da iskoriste mogućnost vlastite proizvodnje energije kao i mjere za energetske učinkovitost;
15. poziva Komisiju da pojača potporu za Sporazum gradonačelnika kako bi se on proširio i dodatno razvio kao instrument za promicanje vlastite proizvodnje energije i mjera za energetske učinkovitost, borbu protiv energetske siromaštva, pojednostavljenje razmjene najboljih primjera iz prakse među svim lokalnim tijelima, regijama i državama članicama te da se pobrine za to da sva lokalna tijela znaju da im je dostupna financijska potpora;

Promicanje razvoja upravljanja potrošnjom

16. ističe da mora postojati razlika između cijena u višoj i nižoj tarifi kako bi se potaknulo upravljanje potrošnjom te stoga podupire razvoj dinamičnog sustava cijena na dobrovoljnoj osnovi pod uvjetom da se provede temeljita procjena njegova utjecaja na sve potrošače; smatra da dinamične tarife moraju biti transparentne, usporedive i jasno predstavljene;
17. smatra da bi potrošači trebali imati jednostavan i pravovremen pristup informacijama o vlastitoj potrošnji, i u smislu količine i u financijskom smislu, kako bi mogli lakše donijeti utemeljene odluke; smatra da bi, ondje gdje se uvode pametna brojila, trebao postojati čvrst pravni okvir kako bi se privela kraju praksa retroaktivne naplate računa i kako bi uvođenje bilo učinkovito i cjenovno pristupačno potrošačima te besplatno za energetske siromašne građane; ustrajan je u mišljenju da bi se uštede ostvarene zahvaljujući učinkovitosti pametnih brojila trebale pravedno podijeliti između mrežnih operatera i korisnika;
18. naglašava da zbog razvoja pametnih tehnologija ne smiju biti izostavljeni najugroženiji ili manje angažirani potrošači niti smiju rasti računi za potrošnju energije;
19. ističe da je potrebno razviti pametne uređaje koji će automatizirati upravljanje potrošnjom energije kao odgovor na kretanja cijena;
20. smatra da bi obradom i pohranjivanjem podataka građana u vezi s energijom trebala upravljati neutralna tijela i da bi se to trebalo odvijati u skladu s važećim zakonodavstvom EU-a, kojim je propisano da su građani vlasnici svih podataka i da bi se podaci trećim stranama trebali davati samo uz izričit pristanak; osim toga smatra da bi građani trebali moći ostvariti svoja prava da isprave i izbrišu podatke;

Rješavanje uzroka energetske siromaštva

21. poziva na izradu čvrstog okvira EU-a za borbu protiv energetske siromaštva koji će uključivati široku, opću, ali nekvantitativnu definiciju energetske siromaštva s naglaskom na ideji da je pristup energiji po prihvatljivoj cijeni osnovno socijalno pravo; poziva Komisiju da u budućim zakonodavnim prijedlozima kao prioritet postavi mjere ublažavanje energetske siromaštva i da do sredine 2017. predstavi poseban akcijski plan s tom namjenom;

22. ustrajan je u mišljenju da su za ocjenu stanja i što djelotvornije pružanje ciljane pomoći energetske siromašnim građanima ključni bolja dostupnost podataka i njihovo prikupljanje;
23. smatra da bi okvir za upravljanje energetskom unijom trebao uključivati ciljeve i izvješća država članica u pogledu energetske siromaštva i da bi trebalo razraditi ključne pokazatelje energetske siromaštva;
24. smatra da su mjere za energetske učinkovitost od središnje važnosti za svaku strategiju kojom se želi riješiti problem energetske siromaštva i da su, dugoročno gledano, mnogo isplativije nego rješavanje tog problema isključivo kroz politike socijalne sigurnosti; poziva da se poduzmu mjere kako bi pri obnovi postojećih zgrada radi povećanja njihove energetske učinkovitosti energetske siromašniji građani imali prednost u kontekstu revizije Direktive o energetskim svojstvima zgrada; predlaže da se razmotri prijedlog o smanjenju broja energetski neučinkovitih zgrada do 2030. s naglaskom na zgradama koje se iznajmljuju i socijalnim stanovima;
25. poziva da se pri reviziji Direktive o energetskoj učinkovitosti u nju uključi odredba o bitnom minimalnom postotku mjera u sustavima obveza u pogledu energetske učinkovitosti s naglaskom na potrošačima s niskim prihodima;
26. poziva da se fondovi EU-a za energetske učinkovitost i potporu proizvođačima vlastite energije usmjere na energetske siromašne potrošače s niskim prihodima te da se s pomoću njih poradi na rješavanju pitanja raspodjele poticaja između stanara i vlasnika;
27. smatra da su dobro usmjerene socijalne tarife veoma važne za ugrožene građane s niskim prihodima i da bi ih stoga trebalo promicati;
28. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji.